

De bouwstenen van de zondag

De heilige Geest bidt voor ons

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Tellen naar Pinksteren

Vandaag is het Pinksteren. De kinderen horen waar dit feest staat in de reeks van Goede Vrijdag, Pasen en Hemelvaart.

Wat heb je nodig?

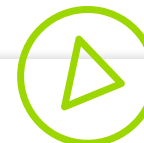
- vier vellen papier met op ieder vel een van de feesten: Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren

Aan de slag:

- Laat het vel papier zien met daarop 'Goede Vrijdag'. Vraag de kinderen waar we op deze dag aan denken.
- Blijf dit vel papier omhooghouden en vraag de kinderen om drie stappen op de plaats te maken. Elke stap staat voor een dag.
- Wat gebeurde er drie dagen na Goede Vrijdag? Houd nu het vel papier met het woord 'Pasen' omhoog.

- Vraag de kinderen opnieuw stappen te zetten. Tel met elkaar hardop veertig stappen.
- Het is nu veertig dagen na Pasen. Weten de kinderen wat er toen gebeurde met Jezus?
- Houd het vel papier met het woord 'Hemelvaart' omhoog.
- Doe met elkaar nog tien stappen op de plaats.
- We zijn bij vandaag aangekomen. Welk feest vieren we vandaag? Houd het vel papier met het woord 'Pinksteren' omhoog.
- Vraag aan de kinderen:
 - Hoeveel dagen na Hemelvaart werd het Pinksteren?
 - En hoeveel dagen na Pasen?
 - Wat vieren we vandaag?
 - Kunnen de kinderen uitleggen wie de heilige Geest is?

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Met steun

De kinderen horen dat de heilige Geest ons steunt als we het moeilijk hebben. De kinderen doen twee korte oefeningen: één zonder steun en één met steun.

Aan de slag:

- De kinderen hinkelen van de ene kant naar de andere kant van de ruimte en eventueel weer terug.
- Als hun voet de grond raakt, moeten ze terug en opnieuw beginnen.
- Lukt het alle kinderen om de andere kant van de ruimte te bereiken?
- De kinderen hinkelen nu langs de muur, waarbij ze met hun hand tegen de muur mogen steunen.
- Wat gaat gemakkelijker: met of zonder steun?

8-12 jaar

Wie is de beste?

Vandaag horen de kinderen dat de heilige Geest voor ons bidt. Hij bidt beter dan een mens ooit zou kunnen. Wie zijn er volgens de kinderen zoal de beste?

Aan de slag:

- Wie is volgens de kinderen de beste...
 - voetballer
 - zanger of zangeres
 - vlogger
 - leider
 - acteur of actrice
 - leraar of lerares
 - helper
 - bidder
 - ...ooit?
- Vandaag horen de kinderen wie de beste bidder is.

De heilige Geest bidt voor ons

8. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Goede God,
We vieren feest, het Pinksterfeest.
Maar niet altijd voelen we ons blij.
Soms voelen we ons naar.
Of we hebben pijn.
We hebben verdriet.
Of we hebben het moeilijk.
Dan weten we niet altijd wat we moeten bidden.
Maar uw heilige Geest bidt voor ons!
Beter dan een mens ooit zou kunnen bidden.
En Hij helpt ons, beter dan een mens ooit zou kunnen helpen.
Daarom bidden wij U:
Laat uw heilige Geest zonder ophouden voor ons bidden.
Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Bij Romeinen 8:26-28

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien. Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouwmateriaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

De heilige Geest bidt voor je

Het is avond. Het is al donker, en de maan staat hoog boven de stad. Maar Rosa hoeft nog niet naar bed. Nee, ze mag vanavond met papa mee naar de kerk. Rosa houdt papa's hand vast als ze door de donkere straten van Rome lopen. Kijk, daar moeten ze zijn: in dat grote huis, waar

dat lichtje boven de poort brandt. Het is het huis van papa's vrienden Prisca en Aquila. Daar is de kerkdienst.

Papa duwt de poortdeur open, en Rosa loopt met hem mee, over de binnenplaats, naar de grote kamer waar ze altijd zitten.

'Kom binnen, kom binnen,' zegt Prisca vrolijk. 'Hoi Rosa! Wat fijn dat jij en je papa gekomen zijn. Zoek maar snel een plekje. We gaan zo beginnen.'

Er zijn een heleboel mensen en kinderen in de grote kamer. Misschien wel dertig! De vlammen van de olielampjes aan de muur flakkeren. Rosa gaat naast papa in een hoekje op de grond zitten.

Een man stapt naar voren. Het is Rufus, de leider van de kerk.

'Beste vrienden,' zegt hij. 'Wat fijn dat jullie er allemaal zijn. Ik zie ook een paar nieuwe gezichten, vanavond. Welkom, we zijn altijd blij als er gasten zijn. Ik zal even uitleggen wat we vanavond gaan doen.'

Rufus houdt een opgerold stuk papier omhoog.

'Een paar weken geleden hebben we een brief gekregen. Een brief van Paulus. Paulus is iemand die heel veel over de heilige boeken van de Joden weet, en hij weet óók heel veel over Jezus. Hij heeft Jezus zelfs een keer in het echt ontmoet. En Jezus heeft tegen hem

De heilige Geest bidt voor ons

gezegd dat hij alle mensen ter wereld over Hem moet vertellen. Paulus is nog nooit hier bij ons in Rome geweest, maar we hebben een poosje geleden een heel lange brief van hem gekregen. Daar zijn we heel blij mee, want we zijn nog maar een paar jaar christen. We hebben allemaal nog veel vragen. En Paulus legt in deze brief alles uit wat we nog niet begrijpen.

Elke week lezen we een stukje uit deze brief, en dan praten we er met elkaar over.'

'En daarna gaan we eten!' roept een jongetje.

Rosa lacht. Dat vindt zij ook altijd het leukste van de kerkdienst. Dat ze met z'n allen gaan eten.

Rufus moet ook lachen. 'Dat klopt!' zegt hij.

'Als we met elkaar gepraat hebben, gaan we bidden, en daarna eten we met z'n allen.

Goed, ik ga beginnen. Als je iets niet snapt: steek dan je hand op, en vraag het. We zijn hier bij elkaar om te leren!' Rufus rolt de brief van Paulus uit op tafel, en Prisca zet een olielampje naast hem neer zodat hij het goed kan zien. 'Het

stukje dat ik vandaag ga voorlezen,' zegt Rufus, 'gaat over de heilige Geest.' 'Eh, wacht even,' zegt een jongen die er voor het eerst is vandaag. Hij steekt zijn hand op. 'De heilige Geest? Wat is dat?' 'Goed dat je het vraagt,' zegt Rufus. 'Daarvoor moeten we even een stukje terug in de tijd. Je weet dat Jezus terug is gegaan naar zijn Vader in de hemel, toch?'

'Ja,' zegt de jongen. 'dat weet ik. Heel jammer. Ik had Hem erg graag zelf willen ontmoeten.'

Rosa knikt. Zij zou Jezus ook weleens in het echt willen zien. Maar dat kan niet, wat Hij is teruggegaan naar de hemel! Zo jammer...

'Dat klopt, Jezus is in de hemel,' zegt Rufus, 'maar vlak nadat Hij daar naartoe is gegaan, stuurde Hij iemand naar ons toe om ons te helpen. Dat is de heilige Geest. Je ziet Hem niet, net zoals je de wind niet kunt zien. Maar Hij is er wel. Hij helpt ons elke dag.'

'Hoe dan?' vraagt Rosa. 'Hoe helpt de heilige Geest ons? Want ik snap het eigenlijk nog niet.'

'Het is ook moeilijk te begrijpen,' zegt Rufus. 'Dus laten we eens even lezen

wat Paulus erover zegt. Misschien kan dat ons helpen.' Rufus pakt de brief op en leest die voor.

*Beste vrienden,
Ik weet dat veel van jullie het moeilijk hebben. Misschien ben je ziek, of misschien is er iemand gestorven van wie je veel hield.*

Rosa kijkt naar de grond. Ze bijt op haar lip. Papa en zij hebben het moeilijk. Mama is gestorven, een half jaar geleden. Ze moet elke dag aan mama denken. Wat mist ze haar!

We snappen vaak helemaal niet waarom we het zo zwaar hebben. Heeft God daar een bedoeling mee? Kan God er niet voor zorgen dat die verdrietige dingen niet gebeuren?

Beste vrienden, laat ik het jullie maar eerlijk zeggen: dat weten we niet. We weten vaak niet eens wat we aan God moeten vragen.

Ja, denkt Rosa. Dat klopt. Ze probeert weleens te bidden. Maar ze vindt het zo moeilijk. Want wat moet ze bidden? Dat

mama terugkomt? Maar dat kan niet. Mama is gestorven. Dat papa niet meer verdrietig is? Dat kan niet. Natuurlijk is hij verdrietig. Dan hoort ze de stem van Rufus weer.

Maak je geen zorgen als je niet weet wat je moet bidden. Want de heilige Geest is bij ons. Als jij niet meer weet wat je moet bidden, dan bidt Hij voor je. Hij weet precies wat je nodig hebt. Hij vraagt God om je te helpen. En God luistert altijd naar de heilige Geest. Hij zorgt ervoor dat het goed komt. Ook al ben je nu zo verdrietig dat je denkt dat je nooit meer blij wordt, God zorgt ervoor dat je op een dag weer blij zult zijn. Hij gaat ons later een prachtig leven geven, dat nooit meer ophoudt. Je ziet het nog niet, maar geloof me maar, het gaat echt gebeuren. Want God houdt van ons. God houdt van jou.

'Dat is het stuk dat ik vandaag met jullie wilde lezen,' zegt Rufus. 'Zullen we samen bidden?'

Rosa's gedachten dwalen af. Ze denkt nog steeds aan wat Rufus net heeft voorgelezen.

De heilige Geest bidt voor ons

Mama is er niet meer.

Maar ze zijn dus niet alleen, papa en zij. De heilige Geest is bij hen. En Hij helpt hen. En als het niet lukt met bidden – dan geeft het niet. Dan doet de heilige Geest dat gewoon. En dan geeft God wat ze nodig hebben.

‘Amen!’ zegt Rufus.

Rosa knippert met haar ogen. Oeil! Is ze nou helemaal vergeten om mee te bidden?

‘Kijk eens, mensen,’ zegt Prisca. ‘We hebben weer een heleboel lekker eten vandaag. Neem waar je zin in hebt. Er is genoeg voor iedereen!’

8-12 jaar

Romeinen 8:26-28

De heilige Geest bidt voor ons

De heilige Geest steunt ons als we het moeilijk hebben. Wij weten niet welke bedoeling God heeft met ons lijden. En we weten daarom niet wat we moeten bidden. Maar de heilige Geest zelf bidt voor ons, beter dan een mens het ooit zou kunnen. Zo smeekt hij God om ons te helpen.

God weet hoe wij van binnen zijn. Hij weet wat de Geest hem namens ons vraagt. Want het is zijn eigen Geest die voor ons bidt. God zorgt ervoor dat al ons lijden uiteindelijk het goede brengt: onze eeuwige redding. Dat is zeker, want God houdt van ons.

10. OM TE WETEN

De heilige Geest bidt voor ons

Weet je weleens niet wat je moet zeggen? Hoe vind je het dan als iemand anders voor jou de juiste woorden wel weet te vinden? Meestal is dat iemand die jou heel goed kent en weet hoe je je voelt of hoe je denkt. Soms weten we ook niet wat we moeten bidden, zeker niet als we het moeilijk hebben. Maar de heilige Geest bidt voor ons, want Hij weet wel wat Hij moet bidden. Dat komt omdat de heilige Geest ons heel goed kent, omdat Hij in ons hart woont. Hij weet wat we voelen en hoe we denken, en zo weet Hij de juiste woorden te vinden om tegen God te zeggen.

Pasen en Pinksteren

Wie zegt dat iets zal gebeuren als Pasen en Pinksteren op één dag vallen, bedoelt daarmee dat het nooit zal gebeuren. Op Goede Vrijdag denken we aan het sterven van Jezus, maar ná twee dagen is het Paaszondag. Het Paasfeest is dus óp de derde dag na Goede Vrijdag (de vrijdag telt mee). Met Pasen vieren we de opstanding van Jezus. Dat vieren we – afhankelijk van de stand van de maan – in maart of april. Pinksteren is het feest van de heilige Geest en is altijd zeven weken ná Pasen, dus na 49 dagen (7 keer 7 dagen). Anders gezegd: Pinksteren is óp de 50e dag van Pasen (de Paaszondag telt mee). Tien dagen voor het Pinksterfeest vieren we in de kerk Hemelvaart: de dag dat Jezus terugging naar de hemel. Dat is dus 39 dagen ná Pasen, maar óp de 40e dag ván Pasen (als je de Paaszondag weer meetelt). Kun je de rekensom nog volgen? In ieder geval zal het nooit gebeuren dat Pasen en Pinksteren op één dag vallen.

De heilige Geest bidt voor ons

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Over de denkvragen kun je met elkaar wat langer doorpraten. Op denkvragen zijn er dus ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Wat leest Rufus, de leider van de kerk, voor tijdens de kerkdienst?
- Weet jij over wie de brief gaat?
- Wat doet de heilige Geest?
- Waar wil de heilige Geest je mee helpen?
- Bidden jullie thuis vaak met elkaar? En bid je dan zelf ook weleens?
- Vind je bidden moeilijk?
- Waar zou je graag voor willen bidden? Bid dat samen met elkaar.

8-12 jaar

- Hoe kan de heilige Geest ons helpen als we het moeilijk hebben?
- Paulus schrijft dat de heilige Geest zelf voor ons bidt. Waarom zouden wij dan ook nog moeten bidden, denk je?
- Heb jij weleens meegemaakt dat je het heel moeilijk vond om iets te vragen of te zeggen en dat iemand anders het toen voor jou deed?
- Wat doe jij als je het moeilijk hebt?

12. OM TE ZINGEN

Zing met elkaar *Door de kracht* (Elly en Rikkert),
Meer en meer (Marcel en Lydia Zimmer).

13. OM TE DOEN

4-8 jaar

De heilige Geest bidt voor ons

De heilige Geest steunt ons door voor ons te bidden als we zelf gedachten of woorden tekortkomen. De kinderen maken een biddende pinksterduif.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad op stevig papier
- een draadje wol of een touwtje

En verder:

- kleurpotloden
- scharen of prikkennen en priklappen
- lijm
- eventueel versierspulletjes

Aan de slag:

- De kinderen knippen of prikken de duif uit.
- De kinderen knippen of prikken de handen uit.
- Ze lijmen de handen onder aan het draadje wol of het touwtje.
- Ze lijmen de bovenkant van het draadje achter de duif.
- De kinderen versieren de duif met hun kleurtjes en versierspullen.

Tip

Knip de duif en de handen vooraf voor alle kinderen uit.

De heilige Geest bidt voor ons

6-8 jaar

De heilige Geest steunt ons

De heilige Geest steunt ons als wij het moeilijk hebben. De kinderen vullen de pinksterduif met deze tekst uit het bijbelgedeelte.

Wat heb je nodig?

Per kind:

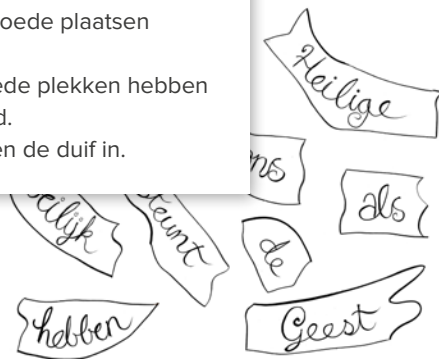
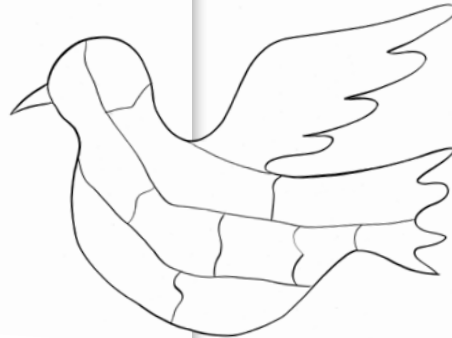
- het werkblad met de duif en de tekstkaartjes

En verder:

- scharen
- lijm
- eventueel kleurpotloden

Aan de slag:

- De kinderen knippen de tekstkaartjes uit.
- Ze passen de kaartjes in de duif.
- Ze lijmen de kaartjes op de goede plaatsen in de duif.
- Als ze alle kaartjes op de goede plekken hebben gelijk, is de hele duif gevuld.
- Eventueel kleuren de kinderen de duif in.

4-8 jaar

We krijgen steun!

De heilige Geest steunt ons als we het moeilijk hebben. De kinderen doen een voor hen lastige opdracht zonder en met steun. Wat gaat gemakkelijker?

Wat heb je nodig?

Per kind:

- twee papieren bordjes
- een viltstift

Aan de slag:

- De kinderen krijgen een papieren bordje en een viltstift.
- Ze pakken de viltstift in de ene hand en leggen met hun andere hand het bordje met de onderkant naar boven op hun eigen hoofd.
- Zeg tegen de kinderen: teken een bloem. Of je kiest bijvoorbeeld voor een huis of een zon.
- De kinderen tekenen een bloem op het bordje dat ze op hun hoofd houden.
- De kinderen laten elkaar de bloem zien. Is het gelukt? Lijkt het op een bloem?
- Opnieuw krijgt ieder kind een bordje en een viltstift.
- Vorm tweetallen.
- De kinderen doen de opdracht opnieuw, maar nu helpen ze elkaar.
- Een van de kinderen houdt het bordje op zijn hoofd, en probeert een tekening te maken.
- Het andere kind van het tweetal houdt de viltstift ook vast en helpt met het maken van de tekening.
- Ziet de tekening er duidelijker of anders uit dan de tekening die de kinderen maakten zonder hulp?
- Zou het verschil maken als de heilige Geest ons helpt? Weten de kinderen misschien ook welk verschil?

De bouwstenen van de zondag

De heilige Geest bidt voor ons

8-12 jaar

Er zijn geen woorden voor

Als we het moeilijk hebben en lijden, hebben we soms geen woorden om te bidden. De heilige Geest bidt voor ons in onze moeilijkheden en vraagt God om ons te helpen. De kinderen vullen de ontbrekende woorden in en maken met het bijbelgedeelte een pinksterduif.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad met de duif op stevig papier
- het werkblad met het tekstgedeelte
- een pen
- eventueel een bijbel

En verder:

- scharen

Aan de slag:

- De kinderen knippen de duif uit het werkblad.
- Ze maken met de schaar een inkeping op het streepje.
- Ze vullen de ontbrekende woorden in op het tekstgedeelte.
- De kinderen vouwen het werkblad met het tekstgedeelte in korte repen, om en om.
- Dit zijn de vleugels van de duif: de kinderen schuiven de nu lange strook papier door de inkeping.

8-12 jaar

Woorden zoeken

Als we het moeilijk hebben, weten we niet altijd woorden te vinden om te bidden. De heilige Geest bidt dan voor ons. De kinderen proberen in dit spel de woorden van de bijbeltekst te vinden.

Wat heb je nodig?

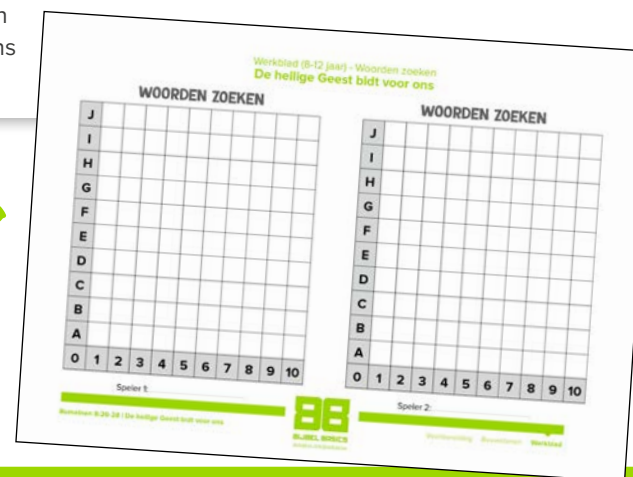
Per kind:

- het werkblad
- een grijs potlood
- een kleurpotlood

Aan de slag:

- Knip de werkbladen door de helft, zodat ieder kind één speelveld krijgt.
- De kinderen vormen tweetallen.
- De kinderen plaatsen de zes woorden 'De heilige Geest bidt voor ons' ergens in het speelveld.

- De woorden kunnen van links naar rechts, van boven naar beneden, of van beneden naar boven worden geplaatst.
- Tussen de woorden moet er aan alle kanten minstens één vakje leeg zijn.
- Het eerste kind noemt een vakje door eerst de kolom (van boven naar beneden) te noemen en daarna de rij (van links naar rechts).
- Staat in dit vakje geen letter, dan kleurt het kind dit vakje rood.
- Staat in dit vakje wel een letter, dan hoort het kind om welke letter het gaat, en schrijft met het grijze potlood de letter in dit vakje.
- Wie van ieder tweetal heeft als eerste alle zes woorden gevonden en kan de zin: 'De heilige Geest bidt voor ons' op zijn speelveld lezen?

De heilige Geest bidt voor ons

8-12 jaar

Geestrijke woorden

Als we het moeilijk hebben en lijden, hebben we soms geen woorden om te bidden. De heilige Geest bidt voor ons in onze moeilijkheden en vraagt God om ons te helpen. De kinderen vullen de ontbrekende woorden in en maken met het bijbelgedeelte een pinksterduif.

Wat heb je nodig?

- gelballetjes (ook wel geleknikkers genoemd, geleiparels of waterparels)
- water

- een schaal
- een glazen, doorzichtige schaal
- een lepel
- een vel papier met daarop geschreven: De heilige Geest bidt voor ons.

Vooraf:

- Doe de parels in de schaal.
- Giet het water over de parels.
- Laat de parels een aantal uren in het water staan, zodat die zich kunnen volzuigen met het water.

Aan de slag:

- Haal met een lepel de volgezogen parels uit de schaal en leg ze in de glazen, doorzichtige schaal.
- Leg het vel papier onder de glazen schaal. Kunnen de kinderen lezen wat er staat?
- Giet nu langzaam het water op de gelballetjes in de schaal. Wat gebeurt er?

Uitleg

De balletjes staan voor onze problemen, verdriet en moeilijkheden. Ze kunnen heel groot zijn. We weten soms niet precies wat we zullen bidden. Maar door de Geest (verbeeld door het water) vormt Hij de woorden.

VOORAF:
DOE DE PARELS IN DE SCHAAL. GIET HET WATER OVER DE PARELS. LAAT DE PARELS EEN AANTAL UREN IN HET WATER STAAN, ZODAT ZE ZICH KUNNEN VOLZUGEN MET HET WATER.

1
HAAL MET EEN LEPEL DE VOLGEZOGEN PARELS UIT DE SCHAAL EN LEG ZE IN DE GLAZEN, DOORZICHTIGE SCHAAL.

2
LEG HET VEL PAPIER ONDER DE GLAZEN SCHAAL. KUN JE LEZEN WAT ER STAAT?

3
GIET NU LANGZAAM HET WATER OP DE GELBALLETTJES IN DE SCHAAL.

WAT GEBEURT ER?

DE BALLETTJES STAAN VOOR ONZE PROBLEEMEN, VERDRIET EN MOEILIKHEDEN. ZE KUNNEN HEEL GROOT ZIJN. WE WETEN SOMS NIET WAT WE ZULLEN PIDDEN, MAAR DE HEILIGE GEEST (VERBEELD DOOR HET WATER) VORMT DE WOORDEN.

WAT HEB JE NODIG?
* GELBALLETTJES, OOK WEL GELEKNIKKERS GENOEMD, GELEIPARELS OF WATERPARELS
* WATER * EEN SCHAAL * EEN GLAZEN, DOORZICHTIGE SCHAAL * EEN LEPEL
* EEN VEL PAPIER MET DAAROP GESCHREVEN: DE HEILIGE GEEST BIDT VOOR ONS.

De heilige Geest bidt voor ons

14. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zegen wij hier ook tegen elkaar:

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’

Numeri 6:24-25

Tip

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

COLOFON

Tekst: Nederlands Bijbelgenootschap
Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal
Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Corien Oranje
Illustratie: NBG/Mathias Weber
Werkbladen 4-8 jaar/8-12 jaar: Linda Bikker
Strip: NBG/Bart den Heeten
Vormgeving: Frivista
DTP: Villa Grafica